

EL PAS DEL TEMPS A LA PLATJA D'ALTAFULLA (1955-2001)

Teresa Solé Mir

Resum: Aquest escrit mostra l'evolució de la platja d'Altafulla a partir de materials gràfics (fulletons publicitaris i fotografies) recollits pel meu pare.

Paraules clau: Altafulla, platja d'Altafulla.

Abstract: This paper shows Altafulla Beach evolution through advertising brochures and photographs, being these material collected by my father.

Keywords: Altafulla, Altafulla Beach.

El passeig actual es va fer el 1994, i d'aleshores ençà les coses potser no han canviat gaire, però les persones que al llarg de la segona meitat del segle XX hem estat altafullenques d'adopció som testimonis de les transformacions que hi han tingut lloc.

Ara parlem d'un "passeig" que abans era, simplement, "el carrer de davant", perquè a la platja no hi havia gairebé res més que una renglera de cases. A partir dels anys seixanta, però, la zona compresa entre platja i poble, fins aleshores ocupada pràcticament només per terres de conreu, es va començar a urbanitzar, alhora que la força del mar i els temporals reduïen una vegada i una altra la platja, cosa que va portar a fer diverses modificacions en el carrer que separava les cases del mar.

I res millor per fer-ho evident que mostrar imatges d'aquesta evolució.

Cronologia de les transformacions de platja i passeig

De manera esquemàtica:

- Fins a principis dels 60, la platja és de pedres, i prou ampla per encabir *toldos*¹ de bruc, canyís o lona. Pràcticament no hi ha separació entre el carrer i la platja. Encara no hi ha "turistes", sinó unes quantes famílies que es retroben cada estiu.

¹ Caldria escriure "tendals", però, tot i el castellanisme, respecto el nom que tothom els donava.

- A partir de mitjans dels seixanta, amb la progressiva urbanització i la construcció del pantà del Catllar, van desaparèixer les pedres de la platja.
- 1973. Setmana Santa. *Temporal de les faves*. El mar arriba a mig metre de les cases, enduent-se tot el que trobà, inclòs l'arbre que hi havia davant de Cal Gelabert. Es construeix amb urgència un mur de formigó amb escales per baixar a la platja. El mur², que no suportaria un judici estètic, permet "salvar les cases". La platja queda reduïda a la mínima expressió, i així continuarà bastants anys. El carrer es cobreix amb grava.
- 1983. Desembre. Temporal que destrossa (trosseja) el mur de formigó. Es fa una nova reparació d'urgència, aquesta vegada ja promoguda per organismes oficials, de la qual en resulta un mur intermitent, amb rocs de protecció. Aleshores encara circulen cotxes pel carrer de davant, la fàbrica de la Roca de Gaià està activa i s'estan construint cases en els solars de més enllà del Pont. No queda pràcticament platja entre els rocs i el mar.
- 1991. Construcció de l'espigó (illa) davant de la Roca de Gaià. Aportació de sorra a la platja. A l'estiu, la platja és molt ampla. Ja fa uns anys que els cotxes no circulen per Botigues de Mar.
- 1994. Reforma de passeig i platja (per Setmana Santa, grans muntanyes de sorra). A l'estiu, passeig i platja acabats. Una platja immensa, que tanmateix s'ha anat reduint en els darrers anys.

Evolució de la platja a través de publicitat

Publicitat 1.

1967. Aquesta imatge correspon a la portada del fulletó publicitari de la urbanització Luz y mar, i mostra en visió panoràmica la platja d'Altafulla d'aleshores.

La separació entre platja i poble és ben evident.

En primera línia, d'esquerra a dreta, les cases comencen amb la del Pont i acaben amb els apartaments dels Montagut i el cobert "La Cabaña".

A l'esquerra, darrere la casa del Pont, cap construcció entre els apartaments Ne-reida i el conjunt format per la fàbrica de Plasticel i els edificis de l'estació. Una mica més amunt, la casa gran de La Cabana.

Es pot observar, a l'esquerra, tota l'extensió de l'hort de les Bombes; al centre, l'hort de La Fassina i la resta de terres de conreu, entre les quals l'hort de l'Agneta, al qual ja s'accedia per un camí des de l'actual carrer Llevant.

² He sentit dir que aquesta acció va ser iniciativa directa del veïnat.

A la dreta, els carrers ja estan traçats, pràcticament sense edificar.

Totes les construccions que hi ha en segona línia queden per sota de l'actual Via Augusta, i la majoria per sota del carrer Llevant.

Publicitat 2.

1984. Fulletó del *Centro de Iniciativas y Turismo y Ayuntamiento de Altafulla*, de contingut escrit idèntic i diferent en imatges al de 1985, aquest imprès “amb el suport de Generalitat de Catalunya, Departament de Comerç, Consum i Turisme, Direcció General de Turisme”.

S'hi veu el càmping (Camping Altafulla) al pinar, i el Club Nàutic.

Res encara construït entre Villa Remedios —o Cal Baldrich— i Cal Pedrol. Cal Rafecas ja ampliat i, al costat, Cal Sáez construït.

Encara hi ha “La Cabaña”.

En segona línia, les edificacions continuen augmentant, fins i tot amb una torre que desentona dins el conjunt.

Publicitat 3.

Imatge corresponent a part de les pàgines interiors del fulletó de 1984.

La informació, a més d'en castellà i en català, es dona en alemany, francès i anglès (en aquest ordre, que probablement es correspon al nombre de turistes de cada parla).

En les fotos, de la platja cap al Fortí, s'hi pot veure el que aleshores estava construït.

REMEDIOS A ALTAFULLA, la vila turística i marítima que a 10 Km. de Tarragona i a 85 Km. de Barcelona, per l'AUTOPISTA DEL MEDITERRANEO, Situada 22. Clima mediterráneo, aguas cristalinas, playas de arena fina, aguas profundas. Las temperaturas son moderadas durante todo el año, siendo la media de 12° en invierno y 28° en verano, la temperatura media anual de agua 17°. En la proximidad del clima de esta localidad, que puede compararse con el de como se pasa invierno.

Entre los edificios como las Escavaciones Romanas, "El Muro", la Iglesia del Siglo XVI con su capilla y el FORUM del Siglo III y un Castillo del Siglo IX-XV, edificios efímeros a las playas, edificios, casas de vacaciones o casas de verano.

Además de las playas de arena fina y las Montañas de Montserrat, Santa Cruz de Paula, Puerto, Puerto de Santa Cruz de Paula, Playa de Barcelona a la frontera italiana y el resto de España.

Además de las playas de arena fina y las Montañas de Montserrat, Santa Cruz de Paula, Puerto, Puerto de Santa Cruz de Paula, Playa de Barcelona a la frontera italiana y el resto de España.

REMEDIOS A ALTAFULLA, una localidad marítima a 10 Km. de Tarragona i a 85 Km. de Barcelona per l'AUTOPISTA DEL MEDITERRANEO, Situada 22. Clima mediterráneo, aguas cristalinas, playas de arena fina, aguas profundas. Las temperaturas son moderadas durante todo el año, siendo la media de 12° en invierno y 28° en verano, la temperatura media anual de agua 17°. En la proximidad del clima de esta localidad, que puede compararse con el de como se pasa invierno.

Entre los edificios como las Escavaciones Romanas, "El Muro", la Iglesia del Siglo XVI con su capilla y el FORUM del Siglo III y un Castillo del Siglo IX-XV, edificios efímeros a las playas, edificios, casas de vacaciones o casas de verano.

Además de las playas de arena fina y las Montañas de Montserrat, Santa Cruz de Paula, Puerto, Puerto de Santa Cruz de Paula, Playa de Barcelona a la frontera italiana y el resto de España.

Además de las playas de arena fina y las Montañas de Montserrat, Santa Cruz de Paula, Puerto, Puerto de Santa Cruz de Paula, Playa de Barcelona a la frontera italiana y el resto de España.

INFORMACION

- Centro Inicial y Turismo
- Centro d'Iniciatives i Turismo
- Touristenverkehrsamt
- Syndicat d'Initiative
- Tourist Office

ALTAFULLA

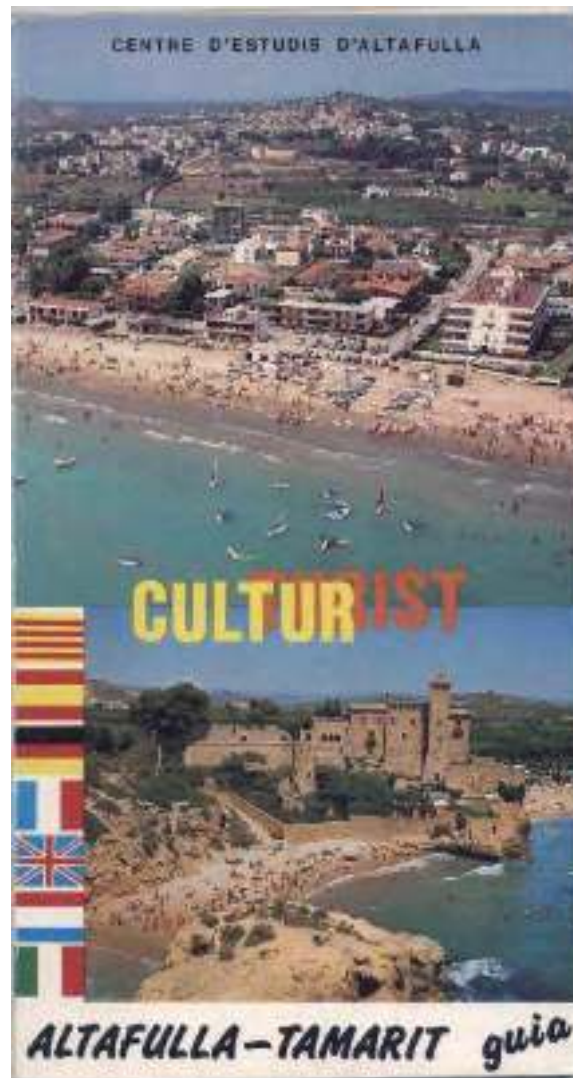
TARRAGONA - ESPAÑA

Publicitat 4.

ALTAFULLA-TAMARIT guia. Llibret del Centre d'Estudis d'Altafulla (1987).

En portada, una foto idèntica a una de l'interior de la publicitat de 1984, on s'hi veu el que potser la part més "presentable" de la platja, que aquí apareix més ampla del que era cap a la banda de Gaià, i amb l'única presència d'edificis de construcció recent.

El contingut de la guia, redactat per Salvador-J. Rovira i Gómez, apareix en català, castellà, alemany, anglès, francès, neerlandès i italià, i a més d'un recull dels comerços existents conté un plànol del poble i les urbanitzacions, amb els carrers corresponents.

Publicitat 5.

1993, fulletó editat en català pel Patronat municipal de turisme d'Altafulla, sota el nom "Altafulla única", a l'exterior, i a l'interior, "Altafulla mítica" i "Altafulla encantadora".

Les imatges mostren diverses vistes de la platja i del poble.

En fotos interiors, en una es veu que l'illa ja està construïda, i la roca de Gaià pràcticament envoltada per sorra, i en l'altra el mur intermitent i els rocs de protecció.

Publicitat 6.

Publicitat dels apartaments "Augusta Playa" de Finques Pijoan.

Per les cases, el mur i l'amplada de la platja, posterior a 1994, i potser també al 2000. Si comparem aquesta imatge amb la de 1967, les diferències són evidents.

No queda cap pati buit. Les actuals núm. 51 i 53 han substituït la casa (casa i botiga) de Francesc Ramon i Casimira Fillat; de l'antiga Villa Remedios ja no en queda rastre. En el seu lloc, dues cases d'apartaments (núm. 61 i 63), a la dreta de la imatge.

I si continuéssim cap a la banda del fortí, veuríem que també s'ha construït en els patis de les germanes Llorach, que cal Pedrol i la casa Lluna han estat reedificades, que el Yola ha desaparegut...

Visió similar a l'actual, excepció feta del "piset" (núm. 49) que encara no està reformat.

La numeració de les cases

El pas del temps també ha afectat la numeració de les cases.

“Ca la Casilda”, per exemple, ha tingut tres números: en un principi “Playa 15” (o “*Barrio Marítimo* 15”), després “Botigues de Mar 26”, i l’actual, “Botigues de Mar 55”.

De la primera numeració no en queda rastre visible (només en fotos), però encara hi ha cases que només tenen la segona (com ara Cal Banqué, 18) i altres que conserven les dues darreres (com ara Cal Vallvé, 24 i 59, o Cal Rafecas, 99, i 7- 6).

La segona numeració començava des del final del passeig (des del Fortí), i alternava parells i senars cap a Gaià, numerant cada pati.

Ara, la numeració és per números senars, començant pel final del passeig (des del Gaià), amb el número 1. Cal Rafecas comparteix el 99 (ahora que el 7 i 6 de la segona numeració) amb la casa que va fer construir Manolo Sáez. La casa següent als apartaments dels Montagut (“Apartamentos la Cabaña”), té el 103.

Pel carrer de darrere, carrer de l’Enviada (continuació del carrer Pescadors), Cal Rafecas és el 2 i Cal Sáez el 4.

Evolució de la platja d’altafulla (Memòria gràfica familiar)

Dels anys 50 als anys 70

Platja amb *toldos*, en continuïtat amb el carrer de davant.

Alhora que s’edifica, la platja es va reduint.

El temporal de 1973

Les imatges que segueixen mostren tant els efectes del temporal com l'aspecte que tenia aleshores el carrer de davant, així com les condicions en què es va fer el mur de formigó.

Però la platja continuà reduint-se...

Efectes del temporal de 1983

Aquestes fotos mostren la situació prèvia, els efectes del temporal i les actuacions següents.

La platja a l'estiu de 1991

Al març del 91, l'illa està en procés de construcció. Grans blocs de pedra arriben al lloc de l'espigó per una mena de carretera sobre el mar. Al mateix temps s'aporten grans quantitats de sorra a la platja, que a l'estiu ens sembla immensa. Tot i això, els rocs continuen presents davant de les cases.

Les obres de 1994

L'actuació que es fa el 1994 és, fins al moment, la definitiva. Les obres comencen al gener, i s'allarguen pràcticament fins a l'estiu. Per Setmana Santa hi ha grans muntanyes de sorra davant de les cases. El passeig, que alterna lloses i empedrats amb còdols altafullencs, es porta a terme per mitjans absolutament artesanals.

La platja al juny de 1994

El passeig està acabat, i la platja és tan ampla que costa arribar fins al mar. Una situació nova per als altafullencs...

Agost 2001

Comparada amb la platja del 94, està clar que s'ha reduït. Tanmateix, la Roca de Gaià es va envoltant de sorra, fins al punt que costa de creure que allò era una Roca que entrava tota dins el mar —i encara costa més de creure que sovint calia esperar que l'onada es retirés per poder-hi pujar.

Els veïns de la primera línia ja portem uns anys sense patir per si el mar torna a arribar fins a les cases, tot i que aquest 2019 l'amplada de la platja és molt inferior a la que es veu en aquesta imatge... i ara on no hi queda pràcticament platja és a la banda del fortí...